

Uit het verhaal van Mevrouw Piepenbroek dringt zich het beeld op van een soort die zich ergens vestigt, om dan over een periode van enkele jaren een populatie op te bouwen en weer te verdwijnen. De gegevens zijn echter nog steeds schaars.

Uit de waarnemingen in Wilp blijkt ook dat de paddestoeltjes zich bijzonder traag ontwikkelen. In 1955 lagen er drie weken tussen het ontdekken van de knolletjes en de dag waarop zeer veel paddestoeltjes werden waargenomen. Wie weet hoe lang van te voren de knolletjes reeds gevormd waren en hoe lang ze nog daarna zijn blijven bestaan! Er is nog steeds grote behoefte aan meer waarnemingen. Opmerkelijk is overigens dat alle vondsten tot nu toe in de maanden september en oktober zijn gedaan.

In het derde deel van Michael-Hennig's "Handbuch für Pilzfreunde" dat in 1964 verscheen, vond ik vermeld dat S. odorata in 1963 in Lübeck is gevonden. Dat zou de eerste vondst in Duitsland zijn. Ik zal trachten hierover meer gegevens te krijgen.

C. Bas.

WAARNEMINGEN IN HET NOORDEN

Op 11 oktober vond ik op een iep bij Zoutkamp een Pleurotus die voor Nederland nogal zeldzaam is en die ik niet kende: Pleurotus lignatilis (Pers. ex Fr.) Kummer, drie exemplaren zaten in een toef hoog aan een boom. Deze Pleurotus is karakteristiek door de zeer taaie consistentie ("lignatilis"!), te vergelijken met sommige Ganoderma's, en de zeer sterke smaak en geur naar meel. De hoed is lichtbruin, fijn geschubd, de steel eveneens wat geschubd.

Een tweede Pleurotussoort, veel algemener maar in Groningen zeker niet gewoon, vond ik 8 november '64, eveneens op een iep bij Zoutkamp, en wel Pleurotus ulmarius (Bull. ex Fr.) Kummer.

De zeer algemene Pleurotus ostreatus, de gewone oesterzwam, zag ik nog in februari '65 op een eik bij Noordlaren zitten. Het is bekend dat deze soort het tot ver in de winter vol houdt.

Ook al weer in de buurt van Zoutkamp, bij Vierhuizen, vond J. de Jonge in mei '63 onder essen een groot aantal exemplaren van Tricholoma gambosum (Fr.) Kummer, ten dele in een heksenkring. In mei '64 waren ze weer aanwezig, in de herfst van '63 en '64 waren ze er niet. Er wordt wel gezegd dat deze Tricholoma in de herfst soms opnieuw verschijnt. In de provincie Groningen is deze zwam zeker zeldzaam.

In de herfst van 1960 werd door De Jonge op aangespoeld riet langs de Lauwerszee bij Zoutkamp gevonden Panaeolus subbalteatus (Berk. ex Br.) Sacc., een grote lichtbruine Panaeolus.

Mycena rorida (Scop. ex Fr.) Quél. werd in oktober '64 bij Norg gevonden en mij gebracht door een tweetal jongelui.

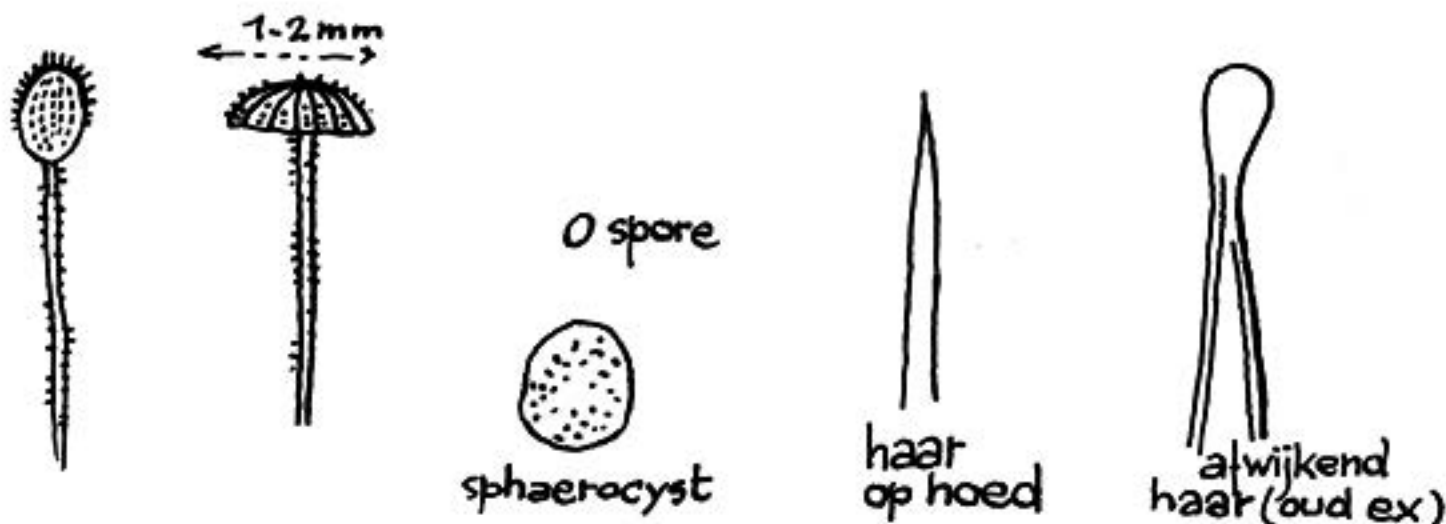

Mycena rotida h. Kühner

Deze *Mycena* behoort tot de *Glutinipedes*, waartoe ook *M. epipterygia* en *M. epipterygioides* behoren, maar heeft een steel die formeel ingebed is in een zeer dikke slijmlaag.

En tot slot een zwammetje, dat mij nog al wat zorgen heeft gebaard. Op 22 augustus '64 vond ik in het natuurmonument "Westerbroek" bij Hoogezand in het riet op excrementen van een grote vogel,

die volgens de boswachter van een ransuil of van een buizerd moesten zijn, talrijke exemplaren van een minimaal klein *Coprinus*je. De hoed is eerst wit, daarna grijsig, hoed en steel zijn fijnvlokkig, later wordt de steel kaal. Diameter hoed 1 tot 2 mm, lengte steel tot 3 cm, dikte steel plm. 0.13 mm. Microscopisch bleek de hoed bekleed te zijn met grote ronde, wrattige cellen met een diameter van 35 tot 50 μ , die gemakkelijk los lieten en op het objectglas in hoopjes bij elkaar kwamen te liggen. Deze cellen (*sphaerocysten*) zijn typerend voor de *C. stercorarius*-groep en met de "Flore" komt men op *C. stercorarius* (Bull.) ex Fr. uit. Met Lange daarentegen kwam ik op *C. velox* Godey waarvan deze auteur overigens zegt "very closely related to *stercorarius*". M. Locquin (Bull. Soc. Mycol. Franç. 1947; vol. 63, p. 75) geeft van *C. velox* een goede beschrijving die ook wel klopt met mijn exemplaren, temeer daar ik op de hoed hier en daar verspreid puntig toelopende haarvormige uitsteeksels vond (5 x 35 μ). *C. velox* moet zeer klein zijn; 1 à 2 mm hoeddiameter is voor *C. stercorarius* toch wel erg klein! Of is het abnormale substraat (vogel-excrementen) hiervan wellicht de oorzaak geweest? (koeiemest is het normale substraat). Ik zond het ding naar Leiden, maar de Heer Bas leek het toch *C. stercorarius* te zijn. Hij zag geen haren op de hoed, ook klopten volgens hem de relatief kleine sporen 7 à 8 maal 4 à 5 μ er mee. Lange geeft echter op voor *C. stercorarius* 10 maal 5½ μ en voor *C. velox* 7 ¾ maal 4½ μ . De "Flore" geeft 7-8 maal 4 μ , indien "sur milieux gélosés" 3 tot 4½ μ , maar Bas denkt dat *C. stercorarius* uit Lange en uit de "Flore" niet identiek zijn! Het afwezig zijn van een kiemporus of althans een zeer weinig opvallende porus pleit volgens Bas ook meer voor *C. stercorarius*. De "Flore" noemt *C. velox* niet, de "New Check List" van 1960 echter wel en verwijst naar Lange *C. velox* Godey apud Gillet 1874, s. J. Lange). Ik "kweekte" de paddestoeltjes in een afgesloten vochtig bakje nog tot februari door;

er kwamen telkens nog nieuwe exemplaren te voorschijn. Grappig was om te zien dat na het afnemen van het deksel binnen enige seconden de stelen door turgorverlies voorover bogen en de hoed het substraat raakte. Op 7 februari onderzocht ik het laatste exemplaar nog eens microscopisch.

De sphaerocysten waren nu veel spaarzamer en veel kleiner, plm. 20 μ . Ook nu zag ik op de hoed enkele spitse haren en bovendien enkele haren met een ronde knop (15 μ).

Verder zat op de hoed een uitstulping met basidiën en sporen.

De uitputting van het mycelium was hier kennelijk de oorzaak van.

Groningen.

L.S. Wildervanck.

LACTARIUS OBSCURATUS EN LACTARIUS TABIDUS (sensu Neuhoff)

In Elzenbroek, vochtig Elzenbos op een ondergrond van veen, komen we verschillende soorten melkzwammen tegen. Daar zijn ook heel kleine soorten bij, met een hoed van 1-3 cm. Totdat ik de beschikking kreeg over het werk van Neuhoff: die Milchlinge, kon ik daar niet goed uitkomen, maar met behulp daarvan is het me nu gelukt twee soorten, die veel op elkaar lijken, goed te onderscheiden.

Lact. obscuratus, geheel aan Elzen gebonden, heeft een hoed, die in het midden rond de kleine papil steeds min of meer duidelijk olijfgroen is. De rand van de hoed is rossig of vuilbruin.

Lact. tabidus staat ook steeds op vochtige plaatsen, maar is niet speciaal aan Elzen gebonden, maar komt wel vaak in Elzenbroek voor. Het is ook een klein melkzwammetje, dat oppervlakkig erg aan een fopzwam doet denken, vooral als de hoed een beetje is opgedroogd. De papil is nooit groenachtig of olijfkleurig, maar steekt vaak tegen de rest van de hoed wat donkerder af.

P.B.J.